

Təbii sərvətlər iqtisadi inkişafa, iqtisadi inkişaf xalqın rifahına xidmət edir

Xoşbəxt o xalqdır ki, vətənin yeraltı və yerüstü sərvətləri onun bugünkü xoş güzəranına və daha işıqlı sabahına xidmət edir. Azərbaycan dövləti öz əməli fəaliyyətində, həyata keçirdiyi islahatlarda bu məqsədi rəhbər tutur. Bu, Konstitusiyamızda da öz aydın əksini tapıb, yəni əsas qanunumuzda bir sıra maddələrlə təsbit olunub.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının ikinci fəslinin bir-birini tamamlayan iki maddəsini - 14-cü və 15-ci maddələri misal götürək. "Təbii ehtiyatlar hər hansı fiziki və ya hüquqi şəxslərin hüquqlarına və mənafələrinə xələl gətirmədən Azərbaycan Respublikasına mənsubdur". Bu, 14-cü maddədir. Növbəti maddədə isə deyilir: "Azərbaycan Respublikasında iqtisadiyyatın inkişafı müxtəlif mülkiyyət növlərinə əsaslanaraq xalqın rifahının yüksəldilməsinə xidmət edir".

Təbii ehtiyatlarımızdan söz düşəndə, ilk növbədə, neft-qaz sərvətlərimiz yada düşür. Prezident İlham Əliyevin təbirincə desək, "bu, Tanrıdan verilən vəsilədir. Biz həmin ehtiyatların ölkənin inkişafına, yoxsulluğun və işsizliyin azaldılmasına, "yaşıl gündəlik"lə bağlı tutduğumuz hədəflərə yönəldilməsinə görə dəyərləndirilməliyik". Dövlətimizin başçısı həmçinin demişdir: "Azərbaycanın müstəqil ölkə kimi yaşamasında, iqtisadi potensialımızın formalaşmasında neft-qaz amili çox böyük rol oynayır".

Azərbaycan artıq öz enerji təhlükəsizliyini təmin edib və bu istiqamətdə bir sıra digər ölkələrə də dəstək verir. Dövlətimiz neft, qaz və ixrac layihələrinin reallaşması nəticəsində əldə olunan gəlirlərdən səmərəli şəkildə istifadə edərək digər sahələrdə mühüm işlər həyata keçirir, dünyanın hər yerinə yollar çəkir, dəhlizlər açır, körpülər salır. Ən önəmlisi də budur ki, ölkəmizdə neft kapitalı insan kapitalına çevrilib.

Təəssüf ki, təbiətin bizə böyük səxavətlə bəxş etdiyi bu sərvətdən əsrlər boyu lazımınca faydalana bilməmişik. Bu, yalnız ölkəmiz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra mümkün olub.

Azərbaycanın adı keçmiş zamanlardan dünya tarixinə neftin vətəni kimi həkk edilib. İlk dəfə sənaye üsulu ilə neft 1846-cı ildə məhz Bakıda çıxarılıb. Əlbəttə, o zaman belə bir sərvət böyük ölkələrin iri kapitalistlərinin diqqətini çəkməyə bilməzdi. Odur ki, həmin dövrlərdə neft maqnatları Azərbaycana axışblar. Nobellər, Mantaşevlər, Rotşildlər torpağımızın qara qızıl "qan"ını sovurub aparmaq üçün özlərini oda-közə vurublar. Sovet dönməində də Azərbaycanda böyük həcmdə neft çıxarılıb. Lakin keçmiş SSRİ-nin planlı təsərrüfatı, ittifaqa daxil olan bütün respublikaların ümumi büdcədən eyni dərəcədə faydalanmasına əsaslanan qaydaları bu sərvətdən xalqımızın lazımınca bəhrələnməsinə imkan verməyib.

Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra isə ilk illər Azərbaycan üçün çətin keçdi. Ölkəni idarə edənlərin məsuliyyətsizliyi və səriş-təsizliyi ucbatından neft-qaz sənayesi də tə-nəzzülə uğradı. Dönüş yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra baş verdi. 1994-cü ildə dünyanın ən tanınmış neft şirkətləri ilə "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlarının birgə işlənməsi üçün saziş imzalandı. Azərbaycan iqtisadiyyatının "qəddini düzəldən", ölkənin gələcək inkişafına təkan verən bu möhtəşəm kontrakt "Əsrin müqaviləsi" adını aldı. "Əsrin müqaviləsi" ölkəmizin yeni neft-qaz strategiyasının əsasını qoydu və təsdiqlədi ki, müstəqil Azərbaycanın xalqı suveren hüquqlara malikdir və öz sərvətinin sahibidir.

Yeni neft strategiyasının müəllifi Ümum-milli Lider Heydər Əliyev o zaman uzaqgö-rənliklə demişdir: "Azərbaycanın böyük neft və qaz sərvətlərinə malik olması bizim xal-

qımızın xoşbəxtliyidir və bu gün üçün, gələ-cək üçün, xalqımızın yaxşı yaşaması üçün, ölkəmizin inkişaf etməsi üçün əsas amildir". Bu sərvətlərin ali məqsədlərə yönəldilməsi üçün Ulu Öndər "Əsrin müqaviləsi" imza-lanıqdan 5 il sonra - 1999-cu ildə Azərbay-can Respublikası Dövlət Neft Fondunu (ARDNF) yaratmışdır.

Çıxışlarının birində Ümum-milli Lider bu məsələni belə şərh etmişdir: "Sual olunur nə üçün Azərbaycan, Bakı dünyanın neft və qaz mərkəzlərindən biri kimi indiyədək bugün-kü qədrə tanınmamışdı? Səbəbi ondan ibar-ətdir ki, birincisi, Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini əldə etmişdir və dünya birli-yində özünə yer tutan müstəqil dövlət kimi təbii sərvətlərinin sahibi olmuşdur, onlardan istifadə edilməsi üçün lazımı yeni tədbirlər görməyə başlamışdır. İkincisi, ondan ibarət-dir ki, müstəqil Azərbaycan, onun dövləti öz iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək və böyük tə-bii sərvətlərindən, xüsusən neft və qaz sərvətlərindən istifadə etmək üçün yeni neft strategiyası işləyib hazırlamış və onu həya-ta keçirməyə başlamışdır".

Prezident İlham Əliyev də bu barədə çox dəqiq və dəyərli fikir söyləmişdir: "Azərbay-canda çıxarılan neft Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət etmirdi. Əgər biz o vaxt müs-təqil ölkə olsaydıq, mən tam əminəm ki, Azər-baycan dünyanın ən zəngin ölkəsinə çevrilə bi-lərdi. Ancaq biz müstəqil deyildik".

Müstəqilliyimizin bəhrəsi olan global layihələr, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) kəməri artıq regionun neft ixracı arte-riyasına çevrilib, Öz yaradıcısının - Heydər Əliyevin adını şərəflə daşıyan BTC neçə-ne-çə yeni layihəyə yol açıb. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın neft-qaz strategiyasını uğurla davam etdirərək və günün tələbləri baxımından inkişaf etdirərək ölkəmizi yeni zirvələrə çatdırıb. Azərbaycan "Cənub qaz dəhlizi" kimi nəhəng bir layihənin reallaş-masının təşəbbüskarı və lideri kimi çıxış

edib, onu müvəffəqiyyətlə yekunlaşdırıb. İn-di ölkəmiz Pan-Avropa qaz təchizatçısı imi-cini qazanıb. 10-u Avropa ölkəsi, o cümlə-dən 8-i Avropa İttifaqının üzvü olmaqla 14 ölkəyə qaz ixrac edirik və onların sayının ar-tacağı da istisna deyil. Ən başlıcası isə "Cə-nub qaz dəhlizi" qarşından gələn 100 il ərzin-də Azərbaycan xalqına xidmət edəcək və milli iqtisadiyyatın inkişafında mühüm amil olacaq. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə vurğulamışdır ki, Azərbaycanın təbii resurs-ları xalqımızın milli maraqlarına xidmət edir.

Neftdən əldə olunan gəlirlər, o cümlə-dən Azərbaycan Ordusunun gücünü, qüdrə-tini artırıb, silah-sursatla təchizatını yüksək səviyyəyə çatdırıb. Dövlət başçısı bu barədə belə demişdir: "Əgər biz güclü iqtisadiyyat qurmasaydıq, əgər biz nəhəng neft-qaz layi-hələri icra etməsəydik, bu vəsaiti haradan alacaqdıq. Bütün bunlar bir-biri ilə bağlı olan məsələlərdir".

Azərbaycan Ordusunun işğalçı Ermənis-tana qarşı apardığı müharibədə, düşmən tap-dağında olan torpaqlarımızı azad etmək üçün döyüşlərdə göstərdiyi şücaət və qəhrəman-lıq, qazanılan böyük qələbə deyilənlərin əyani təsdiqidir. Bu gün Azərbaycanın güclü iqtisadiyyatı və güclü ordusu var. Neft gəlir-ləri, eləcə də ölkə qarşısında dayanan digər ümdə problemlərin həllinə, təhsilin, səhiy-yənin inkişafına, infrastrukturun təkmilləşdi-rilməsinə, geniş quruculuq işlərinə və s. yö-nəldilir. Təsədüfi deyil ki, ölkəmizin sosial-iqtisadi sahədə qazandığı nailiyyətlər nüfuz-lu beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən döno-döno etiraf olunur. Azərbaycanın adı həmin qurumların reyting cədvəllərində il-dən-ilə daha irəliyə çəkilir.

Dövlət başçısı bunları belə vurğulayır: "Biz azad, müstəqil ölkədə yaşayırıq, öz ta-leymizin sahibiyik. Bizim təbii resursları-mız xalqımızın maraqlarına xidmət edir".

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*